

เกล็ดเลือดต่ำ ภาวะอันตรายที่ต้องรู้ทัน

ผศ. นพ.วีรภัทร โอวัฒนาพานิช

ภาควิชาอายุรศาสตร์

หากมีจุดเลือดออกสีแดงเล็ก ๆ กระจายไปทั่วแขนขา มีเลือดออกตามไรฟัน สงสัยว่าอาการแบบนี้เกิดขึ้นจากสาเหตุใด เป็นอะไรร้ายแรงหรือไม่ มาไขข้อสงสัยเกี่ยวกับเรื่องนี้กัน

ลักษณะอาการจุดเลือดสีแดงเล็ก ๆ กระจายทั่วแขนขา เข้าได้กับเลือดออกบริเวณผิวหนัง รวมทั้งมีเลือดออกตามไรฟัน เหล่านี้เข้าได้กับลักษณะภาวะเกล็ดเลือดต่ำที่มีในคนไข้ที่มีระดับเกล็ดเลือดที่ต่ำ จุดแดงเล็ก ๆ กดไม่จาง หรืออาจจะมีเลือดออกตามเยื่อต่าง ๆ เช่น มีอาการเลือดออกตามไรฟัน

ภาวะเกล็ดเลือดต่ำคืออะไร

เกล็ดเลือด คือ เม็ดเลือดชนิดหนึ่งที่อยู่ในกระแสเลือด ในร่างกายเรา ทำหน้าที่ป้องกันไม่ให้เลือดออก หรือในกรณีที่มีบาดแผลเกิดขึ้น ก็จะทำหน้าที่ช่วยให้เลือดหยุดไหล

ในกรณีที่เกล็ดเลือดต่ำ คือ ระดับเกล็ดเลือดน้อยกว่า 150,000 เซลล์/ไมโครลิตร แต่อย่างไรก็ตาม หากมีเกล็ดเลือดต่ำ ไม่จำเป็นต้องมีอาการได้ ยกเว้นกรณีที่ต่ำมาก คือ มีระดับเกล็ดเลือดที่น้อยกว่า 30,000 เซลล์/ไมโครลิตร จะเป็นความเสี่ยงที่อาจจะเกิดเลือดออกได้เอง โดยที่ไม่จำเป็นต้องมีอุบัติเหตุ หรือการกระทบกระแทกก่อนได้เลย

สาเหตุของภาวะเกล็ดเลือดต่ำ คืออะไร

ภาวะเกล็ดเลือดต่ำ สาเหตุเกิดจาก 3 สาเหตุหลัก ได้แก่

1. ไชกระดูกสร้างเกล็ดเลือดได้น้อยลง
2. การที่เกล็ดเลือดถูกทำลายมากกว่าปกติ เช่น ภาวะที่ร่างกายสร้างแอนติบอดีต่อเกล็ดเลือด ทำให้เกล็ดเลือดโดนทำลายมากขึ้น
3. เกิดจากกรณีที่คนไข้มีภาวะโรคตับ ทำให้มีม้ามโต เกล็ดเลือดส่วนหนึ่งจึงเข้าไปอยู่ในม้าม เมื่อเจาะเลือดจะพบว่ามียกระดับเกล็ดเลือดต่ำลงได้

หากเกล็ดเลือดต่ำควรทำอย่างไร

ควรรีบมาปรึกษาแพทย์ แพทย์จะทำการซักประวัติ ตรวจร่างกาย และตรวจทางห้องปฏิบัติการเพิ่มเติม เพื่อยืนยันสาเหตุเกิดเลือดต่ำว่าเกิดจากอะไร เพื่อให้การรักษาตรงตามสาเหตุนั้น ๆ ต่อไป ภาวะเกล็ดเลือดต่ำจะไม่อันตรายถึงชีวิต หากรู้เท่าทัน เข้ารับการรักษา และปฏิบัติตามคำแนะนำของแพทย์อย่างเคร่งครัด

“โรคสุกใส Chicken pox”

ผศ.พญ.จรัสศรี พียาพรรณ

นางรัชฎิภา ฤทธิเรืองเดช

พญ.พิชญา มณีประสพโชค

ภาควิชาตจวิทยา

Faculty of Medicine Siriraj Hospital

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

โรคสุกใสคืออะไร?

เกิดจากการติดเชื้อไวรัสที่มีชื่อว่า ไวรัสวาริเซลลา (varicella virus) เป็นเชื้อตัวเดียวกับที่ทำให้เกิดงูสวัด ติดต่อกันโดยการหายใจเอาเชื้อไวรัสที่แพร่ กระจายอยู่ในอากาศ มีระยะฟักตัว 10-20 วัน

โรคนี้เมื่อเป็นแล้วมักมีภูมิคุ้มกันตลอดชีวิต และผู้ป่วยส่วนใหญ่จะไม่เป็นซ้ำอีก แต่เชื้ออาจหลบซ่อนอยู่ในปมประสาท และมีโอกาสเป็นงูสวัดได้ในภายหลัง

อาการของโรคสุกใสเป็นอย่างไร?

เด็กจะมีไข้ต่ำๆ อ่อนเพลียและเบื่ออาหาร ในผู้ใหญ่จะมีไข้สูงและปวดเมื่อยตามตัว

ผู้ป่วยจะเริ่มมีผื่นขึ้น พร้อมกันกับไข้หรือ 1 วันหลังจากมีไข้ เริ่มแรกจะขึ้นเป็นตุ่มแดงก่อน ต่อมาจะกลายเป็นตุ่มน้ำและมีอาการคัน ผื่นจะเริ่มขึ้นที่หน้ากระจายไปที่ลำตัวและแขนขา ต่อมาจะกลายเป็นหนอง หลังจากนั้น 2-4วัน ก็จะตกสะเก็ด บางรายมีตุ่มขึ้นในช่องปาก ทำให้ปากเปื่อย ลิ้นเปื่อย เจ็บคอ

เนื่องจากผื่นของโรคนี้จะขึ้นไม่พร้อมกันทั่วร่างกาย ดังนั้น จะพบว่าบางที่ขึ้นเป็นผื่นแดงราบ บางที่เป็นตุ่มใส บางที่เป็นตุ่มหนอง และบางที่เริ่มตกสะเก็ด

อาการแทรกซ้อนของโรคสุกใส

พบได้น้อยในเด็ก แต่ถ้าเป็นในผู้ใหญ่อาจพบภาวะแทรกซ้อนมากขึ้น ภาวะแทรกซ้อนที่พบได้บ่อยคือ การติดเชื้อแบคทีเรียแทรกซ้อน ทำให้ตุ่มน้ำกลายเป็นหนองและอาจทำให้กลายเป็นแผลเป็นได้

ภาวะแทรกซ้อนที่รุนแรงแต่พบได้น้อยคือ ปอดอักเสบและสมองอักเสบ

ถ้ามีการติดเชื้อสุกใสในหญิงตั้งครรภ์ระยะสามเดือนแรก อาจทำให้ทารกในครรภ์พิการได้ นอกจากนี้หญิงตั้งครรภ์ที่เป็นสุกใสในระยะก่อนคลอด 5 วันหรือหลังคลอด 2 วัน ทารกที่เกิดมาอาจเป็นสุกใสชนิดรุนแรงได้

อาการแทรกซ้อนของโรคสุกใส

- เนื่องจากโรคสุกใสสามารถแพร่กระจายได้ง่ายโดยการหายใจ จึงควรแยกผู้ป่วยออกจากเด็กเล็ก

ลักษณะผื่น สุกใส

หญิงตั้งครรภ์ และผู้ที่ไม่เคยติดเชื้อมาก่อน

- ควรหยุดเรียนหรือหยุดงาน พักผ่อนอยู่บ้านเพื่อป้องกันมิให้แพร่เชื้อให้คนอื่น
- ระยะแพร่เชื้อติดต่อให้คนอื่น คือ ตั้งแต่ 24 ชั่วโมง ก่อนมีผื่นขึ้นจนกระทั่งถึง 6 วันหลังผื่นขึ้น

การป้องกันโรคสุกใส

ในปัจจุบันมีวัคซีนฉีดป้องกันโรคสุกใส ซึ่งจะป้องกันการติดเชื้อได้ หรือถ้ามีการติดเชื้อจะสามารถลดความรุนแรงลงได้ แนะนำให้ฉีดวัคซีน 2 ครั้ง

ครั้งแรกในเด็กอายุ 12-15 เดือน

ครั้งที่สองในเด็กอายุ 4-6 ปี

การรักษาและการปฏิบัติตัวผู้ป่วยโรคสุกใส

- โรคส่วนใหญ่ อาการไม่รุนแรง และหายเองได้
- แพทย์อาจพิจารณาให้ยาต้านไวรัส เช่น acyclovir ในผู้ป่วยเด็กที่มีโรคเรื้อรังและผู้ป่วยที่เป็นผู้ใหญ่ เนื่องจากมีแนวโน้มจะเกิดอาการและภาวะแทรกซ้อนที่รุนแรง
- ผู้ป่วยควรพักผ่อนและดื่มน้ำมากๆ
- ถ้ามีไข้สูง ควรใช้ผ้าชุบน้ำเช็ดตัวบ่อย ๆ และรับประทานยาพาราเซตามอลบรรเทาไข้
- หลีกเลี่ยงการรับประทานยาลดไข้กุ่มแอสไพริน เพราะอาจก่อให้เกิด Reye's syndrome ซึ่งมีอาการสมองและตับอักเสบรุนแรง
- ถ้ามีอาการคัน ให้รับประทานยาแก้แพ้และทายาคาลาไมด์ (calamine lotion)
- ใช้น้ำเกลือกลั้วปาก ถ้ามีอาการปากเปื่อย ลิ้นเปื่อย
- ตัดเล็บสั้น ไม่แกะเกา และ อาบน้ำฟอกสบู่ให้สะอาด เพื่อป้องกันมิให้ตุ่มกลายเป็นหนองและแผลเป็น

หากต้องการปรึกษาแพทย์ผิวหนัง ติดต่อนัดหมายล่วงหน้าได้ที่ หน่วยตรวจโรคผิวหนัง

โรงพยาบาลศิริราช โทร. 02-4197380-1, 02-4199628 เพื่อมารับการตรวจในเวลาราชการ

หรือ โทร. 02-4199801 เพื่อนัดหมายการตรวจ ณ คลินิกพิเศษนอกเวลาราชการ